

Dokumenti o povojnih delovnih taboriščih

Na prisilno delo obsodili več kot 20.000 ljudi

Delovna taborišča so v Sloveniji obstajala do začetka petdesetih let – Glede na merila za dodelitev prisilnega dela je v taborišču lahko pristal kdorkoli

LJUBLJANA – Ugotovitve Sektorja za popravilo krivic in narodno spravo, ki deluje pri ministrstvu za pravosodje, kažejo, da je bilo v povojnih delovnih taboriščih v Sloveniji več kot 20.000 ljudi. V kazenskih taboriščih je namreč prisilno delalo 6500 kaznjencev, na družbeno koristno ali poboljševalno delo je bilo poslanih več kot 8000 ljudi, preostalo pa so kaznjenci, ki so delali v kazensko-poboljševalnih domovih, med drugim piše v publikaciji *Dokumenti in pričevanja o povojnih delovnih taboriščih v Sloveniji*.

Obstoj delovnih taborišč v Sloveniji je sovpadal z najhujšim terorjem komunistične oblasti, ki je trajalo od konca vojne leta 1945 do začetka petdesetih let. Poleg taborišč so ta čas zaznamovali še množični pomori, nasilni odvzemi premoženja, politični in montirani sodni procesi, kolektivizacija in izgon prebivalcev, ugotavlja vodja sektorja, ki je tudi zbral in uredil publikacijo, **Milko Mikola**.

Leta 1946 so se taborišča preimenovala v zavode za prisilno delo. Jeseni istega leta so zavode opustili, kaznjence pa preselili v Kazensko-poboljševalne domove (KPD), ki so bili v Ljubljani, No-

vem mestu, Mariboru in Begunjah (za ženske). Leta 1948 so KPD za ženske preselili v Brestanico (Rajhenburg). Iz KPD so kaznjence pošiljali na prisilno delo po vsej Jugoslaviji. Kazen prisilnega dela se je lahko izrekala do sprejetja novega kazenskega zakonika leta 1951, obsojenci pa so jo morali prestajati do konca. Prisilno delo smo tako poznali vsaj do leta 1957, je prepričan Mikola.

Leta 1949 pa so nastala nova kazenska taborišča za poboljševalno delo. Kazni poboljševalnega dela so lahko izrekli tudi upravni organi za notranje zadeve. Temu se je pridružil še ukrep *družbeno ko-*

ristno delo. To je bil upravni ukrep, ki so ga izrekale komisije za prekrške, ustanovljene pri okrajnih izvršilnih odborih. Kazen, ki so jo izrekli na podlagi zakona o prekrških zoper javni red in mir, je ponavadi trajala 24 mesecev, izrekli pa so jo zaradi širjenja neresnic, ki so med ljudstvom povzročale nemir in nezadovoljstvo, zaradi pijančevanja ali izogibanja delu. Sezname, koga poslati, so delale osnovne partijske celice, glede na merila za dodelitev kazni pa so lahko v taborišče poslale vsakogar. Taborišča, poimenovana delovne skupine, so bila taborišča tudi po vseh merilih. Ustanavljali so jih v bližini velikih delovišč, na primer v Strnišču pri Ptujju (Kidričevo). Pozneje so kaznjence preselili v Ljubljano za gradnjo Litostroja itd. Leta 1951, ko je sodstvo začelo delovati bolj samostojno, so prepovedali izrekanje teh kazni, taborišča pa razpustili, še ugotavlja Mikola.

MATJAŽ ALBREHT

MILKO MIKOLA, VODJA SEKTORJA ZA POPRAVO KRIVIC IN NARODNO SPRAVO, OB PREDSTAVITVI PUBLIKACIJE DOKUMENTI IN PRIČEVANJA O POVOJNIH DELOVNIH TABORIŠČIH V SLOVENIJI

Že med NOB so leta 1944 nastala prva taborišča, ki jih je ustanovila ljudska oblast. Po kazenskih vpisnikih je znan delovni bataljon v Črnomlju; namenjen je bil tistim, ki so jih vojaška sodišča obsodila na prisilno delo. Po vojni, ko so omenjena sodišča začela množično obsojati na prisilno delo, so ustanovili najprej kazensko taborišče v Kočevju, kmalu zatem pa so začela nastajati nova. Teharje, ki je bilo najprej koncentracijsko taborišče, je postalo kazensko taborišče za obsojene na prisilno delo. Dve taborišči sta bili še pri Mariboru: Studenci in Bresternica.